

Informācija vecākiem, pedagogiem un izglītojamajiem

Prasības iestādē strādājošajiem

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.¹pants (grozījumi spēkā ar 08.04.2014.) un **MK noteikumi Nr. 173** „Noteikumi par kārtību, kādā apgūst speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, šo zināšanu saturu un apjomu”(pieņemti 01.04.2014.)pieprasa apgūst profesionālās kvalifikācijas pilnveides programmu bērnu tiesību aizsardzības jomā 8 st. apjomā izglītības iestādē strādājošām personām, ja tās ar faktisko rīcību vai cita veida darba vai dienesta pienākumu veikšanu tiek vai var tikt skartas bērna tiesības un tiesiskās intereses.

Izglītības likuma grozījumi. Izglītojamo pienākumi un tiesības (54. un 55. pants)

54.pants. Izglītojamā pienākumi

Izglītojamā pienākumi ir šādi:

- 1) apgūt pamatizglītības programmu;
  - 2) ievērot izglītības iestādes nolikumu vai satversmi un **iekšējos normatīvos aktus**, tajā skaitā iekšējās kārtības noteikumus, un ar savu rīcību nediskreditēt izglītības iestādi;
  - 3) ar cieņu izturēties pret Latvijas valsti, tās Satversmi, vēsturi, sabiedrību, valsts simboliem un latviešu valodu;
  - 4) ievērot pedagogu, izglītojamo un citu personu tiesības un intereses;
  - 5) nepieļaut emocionālu un fizisku vardarbību;
  - 6) neapdraudēt savu un citu personu veselību, drošību un dzīvību;
  - 7) būt pieklājīgam izglītības iestādē un ārpus tās;
  - 8) atrasties izglītības iestādē iekšējiem normatīvajiem aktiem, tajā skaitā iekšējās kārtības noteikumiem, atbilstošā apģērbā;
  - 9) piedalīties izglītības iestādes vides uzkopšanā un sakārtošanā.
- ([04.03.2010.](#) likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar [18.06.2015.](#) likumu, kas stājas spēkā [16.07.2015.](#))

55.pants. Izglītojamā tiesības

Izglītojamam ir tiesības:

- 1) uz valsts vai pašvaldības apmaksātu pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības ieguvu;
- 2) mācību un audzināšanas procesā izteikt un aizstāvēt savas domas un uzskatus, neaizskarot citu personu cieņu un godu;
- 3) **iekšējos normatīvajos aktos**, tajā skaitā iekšējās kārtības noteikumos, **paredzētajā kārtībā mācību procesā izmantot** izglītības iestādes telpas, laboratorijas, iekārtas, aparatūru, kultūras, sporta un medicīnas objektus un inventāru, mācību grāmatas, citu mācību procesam nepieciešamo literatūru, mācību līdzekļus un elektroniskos mācību resursus, kā arī saņemt bibliotekāros, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumus;
- 4) saņemt stipendijas, kredītus, pabalstus, atlaides, kā arī dotācijas, izmantojot sabiedrisko transportu, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai un cita veida materiālo palīdzību;

- 5) saņemt profilaktisko veselības aprūpi, izņemot normatīvajos aktos par veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību paredzētajā profilaktisko apskašu programmā ietvertās profilaktiskās apskates, un pirmo palīdzību izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos;
  - 6) piedalīties mācību procesa pilnveidē un izglītības iestādes padomē;
  - 7) uz mantas aizsardzību izglītības iestādē;
  - 8) uz dzīvībai un veselībai drošiem apstākļiem izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos;
  - 9) īstenot citas normatīvajos aktos noteiktās tiesības.
- ([04.03.2010.](#) likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar [09.07.2013.](#) un [18.06.2015.](#) likumu, kas stājas spēkā [16.07.2015.](#))

Tabakas lietošanas ierobežojumi

Likums “Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” 11.pants.
Smēķēšanas ierobežojumi

(1) Aizliegts smēķēt:

- izglītības un audzināšanas iestāžu telpās un šo iestāžu lietošanā esošajās teritorijās;
- sporta un citu publisku pasākumu laikā stadionos un citās norobežotās teritorijās, izņemot vietas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai;
- bērnu atpūtas un rotaļu laukumos;
- bērna klātbūtnē.

smēķēšana – process, kura laikā notiek tabakas izstrādājuma vai augu smēķēšanas produkta apzināta aizdedzināšana un lietošana vai elektroniskās smēķēšanas ierīces apzināta lietošana tādā veidā, ka notiek ieelpošana (inhalēšana), un kura rezultātā izdalās dūmi vai tvaiks.

Kriminālprocesa likums

351.pants. Kompensācijas pieteikums

(1) Cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā. Pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par **morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām** — tikai jānorāda.

353.pants. Personas, kurām var uzlikt kompensācijas samaksāšanas pienākumu

(1) Pienākumu samaksāt kompensāciju tiesa var uzlikt:

(2) **nepilngadīgajam, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā,** — subsidiāri ar vecākiem vai personām, kuras viņus aizstāj.